

NVAO • NEDERLAND

TOETS NIEUWE OPLEIDING

WO-BACHELOR

B THEOLOGIE

Protestantse Theologische Universiteit

BEKNOPT ADVIESRAPPORT

10 FEBRUARI 2025 (DEFINITIEF)

1 Kwaliteitstoets

De toets nieuwe opleiding is een kwaliteitstoets. Een procedure toets nieuwe opleiding (TNO) is een *plan*beoordeling. Een panel van deskundigen toets de kwaliteit van de nieuwe opleiding tijdens een locatiebezoek aan de universiteit of hogeschool. Een discussie tussen 'peers' vormt de basis van de beoordeling en resulteert in een adviesrapport. De inhoud van de opleiding, de toetsing en de studeerbaarheid komen expliciet aan de orde.

De Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) neemt een accreditatiebesluit op basis van het paneladvies. Dit besluit kan positief, positief onder voorwaarden of negatief zijn. Als het besluit positief of positief onder voorwaarden is, mag de nieuwe opleiding starten. De instelling heeft daarmee het recht om een wettelijk erkend diploma af te geven aan studenten die de opleiding voltooien.

Dit beknopte adviesrapport bevat de belangrijkste uitkomsten van de toetsing door het panel. Een volledig adviesrapport met de bevindingen en overwegingen van het panel is ook beschikbaar. Op basis van het volledige rapport neemt de NVAO een accreditatiebesluit. De NVAO publiceert beide rapporten op haar website.¹

Meer informatie over de NVAO-werkwijze en de (tijdelijke) TNO-procedure is te vinden op www.nvao.net.

2 Panel

Samenstelling

Prof. dr. Marcel Sarot, hoogleraar fundamentele theologie aan Tilburg University.

Prof. dr. Annemie Dillen, hoogleraar pastoraaltheologie en empirische theologie bij de Faculteit Theologie en Religiewetenschappen aan de KU Leuven.

Ds. Martijn van Leerdam, predikant-directeur van de Pauluskerk Rotterdam.

Sanneke Crezee BSc, student in de specialisatie 'Economics and Governance' van de wo-master Public Administration van de Universiteit Leiden.

Ondersteuning

Adrienne Wieldraaijer-Huijzer (secretaris)

Julia van Proosdij-de Bruijn (NVAO beleidsmedewerker en procescoördinator)

Locatiebezoek

Utrecht, 7 januari 2025.

¹ European Credits

Het NVAO-panel oordeelt positief over de kwaliteit van de wo-bacheloropleiding Theologie van de Protestantse Theologische Universiteit. De opleiding voldoet aan alle standaarden van het NVAO-kader voor de uitgebreide toetsing. De opleiding (180 EC) heeft uitsluitend een voltijdvariant, is volledig Nederlandstalig en wordt aangeboden in Utrecht.

Het panel constateert dat de nieuwe opleiding zich zorgvuldig heeft verhouden tot het al bestaande (inter)nationale onderwijsaanbod. Het werkveld (vooral het kerkelijke deel daarvan) is actief geconsulteerd. Het resultaat is een wetenschappelijk georiënteerde opleiding met een geheel eigen signatuur. Onderscheidende elementen zijn de nadruk op multidisciplinariteit, *'great books'* en *'great practices'* en de intensieve aandacht voor persoonlijke en levensbeschouwelijke ontwikkeling. De beoogde leerresultaten zijn volgens het panel passend gekozen, adequaat geformuleerd en van het juiste niveau. De opleiding bereidt niet alleen voor op een master theologie en daarna het predikantschap, maar ook op andere vervolgstudies en beroepen. Het panel adviseert om deze mogelijkheden te concretiseren.

De inhoud van het onderwijsprogramma stelt studenten volgens het panel in staat om de beoogde leerresultaten te behalen. De opleiding maakt goed verdedigbare keuzes in de curriculuminhoud. Zowel academische vaardigheden als beroepsvaardigheden zijn voldoende aanwezig in het programma. Het panel is te spreken over de aandacht in het curriculum voor media en actualiteit, en voor de relatie tussen kunst, cultuur, literatuur en religie. Van een aantal aspecten is niet helemaal duidelijk of deze voldoende expliciet aan bod komen. Het betreft de dialoog met andere wetenschapsgebieden, de studie van andere godsdiensten, (handelings)ethiek en *'lived religion'*. Het panel adviseert de opleiding om dit te bestuderen en – zo nodig – aanpassingen te doen. Ook beveelt het panel aan om te onderzoeken of het mogelijk is om in het curriculum korte oriëntaties op te nemen op verschillende beroepen waarin theologen werkzaam zijn. De studentgestuurdheid van het curriculum is een sterk punt. Het curriculum houdt daarnaast ook voldoende rekening met studiebelasting, een geleidelijke opbouw in zelfsturing en complexiteit en studenten die extra uitdaging willen. Voor het panel is minder duidelijk hoe de onderwijsfilosofie van 'relationeel leren' invulling krijgt in het mogelijke geval van onderwijs in (zeer) kleine groepen in de eerste cohorten van de opleiding, waarin de instroom mogelijk nog niet rond het streefaantal ligt. Het panel beveelt daarom aan om niet alleen de kansen, maar ook de risico's van relationeel leren verder te doordenken naar aanleiding van de ervaring met de eerste cohorten.

Het panel is van mening dat de toelatingseisen passend zijn bij de beoogde leerresultaten en realistisch bij de kenmerken van potentiële aankomende studenten. Ook voorlichting en informatievoorziening zijn adequaat georganiseerd. De studiebegeleiding is kleinschalig georganiseerd met veel ruimte voor persoonlijke aandacht en adequate regelingen voor studeren met een functiebeperking. In aanvulling hierop adviseert het panel om speciaal beleid te ontwikkelen dat zich richt op de valkuilen van begeleiding op existentiële thema's en het omgaan met diversiteit in levensbeschouwelijke achtergronden van studenten.

Het panel stelt vast dat de opleiding over meer dan voldoende docenten beschikt. Ook is het docententeam inhoudelijk voldoende divers en gekwalificeerd. De opleiding wordt ingebed binnen een stevig systeem van kwaliteitszorg op instellings- en opleidingsniveau. Uit gesprekken tijdens het locatiebezoek blijkt een kwaliteitscultuur waarin het ophalen van feedback van studenten en andere stakeholders - en het op basis daarvan doorvoeren van verbeteringen - actief wordt opgepakt. Het toetssysteem is deugdelijk ontworpen. Wel blijft in de toekomst verdere reflectie op GenAI en het toetsbeleid noodzakelijk. De examencommissie waaronder de nieuwe opleiding zal gaan vallen is op de hoogte van de wettelijke taken en bevoegdheden, en functioneert naar behoren. Vanaf april 2025 zal deze in nieuwe samenstelling gaan opereren, zodat de nieuwe bacheloropleiding hierin adequaat vertegenwoordigd is.

De PThU bereidt een verhuizing voor naar een nieuw gerenoveerd pand aan de Jansdam in Utrecht. Het panel constateert dat deze nieuwe locatie (inclusief bibliotheek en digitale voorzieningen) voor aanvang van het eerste cohort van de opleiding gereed is voor onderwijs. Vanaf augustus 2024 huurt de PThU daarnaast de Janskerk, die nog moet worden verbouwd. Het panel oordeelt dat de locaties Jansdam en Janskerk gezamenlijk een uitstekende uitvalsbasis zullen vormen voor de bacheloropleiding, met de juiste digitale en fysieke voorzieningen. Er wordt in de mate van het mogelijke rekening gehouden met de toegankelijkheid van de gebouwen voor mensen met een functiebeperking. De verbouwing van de Janskerk zal niet gereed zijn bij aanvang van de nieuwe

bacheloropleiding. De PThU heeft het panel ervan overtuigd dat het voldoende in staat is om de eerste cohorten studenten ook dan adequate voorzieningen te bieden. Wel zal de PThU de instroom in de bacheloropleiding zorgvuldig moeten blijven monitoren om een toekomstig tekort aan studieplekken in de Janskerk te voorkomen.

4 Sterke punten

Het panel constateert de onderstaande sterke punten:

1. Benchmarking - de opleiding heeft zich zorgvuldig verhouden tot het reeds bestaande (inter)nationale onderwijsaanbod en diverse belanghebbenden proactief geconsulteerd.
2. Profiel – de nadruk op multidisciplinariteit, ‘*great books*’ en ‘*great practices*’ is inhoudelijk onderscheidend en relevant. Dit geldt ook voor de aandacht voor de relatie tussen kunst, cultuur, literatuur en religie en voor de positionering van theologen in media en het maatschappelijke debat.
3. Existentieel integreren – de opleiding besteedt veel aandacht aan de levensbeschouwelijke en persoonlijke ontwikkeling van de student. Hierbij komt eigen reflectie op positionering binnen de breedte van de protestants-christelijke traditie en de samenleving nadrukkelijk aan bod.
4. Studentgestuurd onderwijs - het programma biedt studenten veel zeggenschap over hun eigen leertraject en biedt voldoende keuzemogelijkheden om aan te sluiten bij persoonlijke interesses en ambities.
5. Docententeam - de opleiding beschikt over ruim voldoende docenten en het docententeam is inhoudelijk voldoende divers en gekwalificeerd om het onderwijs te verzorgen

5 Aanbevelingen

Met het oog op de verdere ontwikkeling van de opleiding doet het panel een aantal aanbevelingen. Deze aanbevelingen doen geen afbreuk aan het positieve oordeel over de kwaliteit van de opleiding.

1. Uitstroommogelijkheden – concretiseer mogelijke vervolgstudies en beroepsmogelijkheden buiten de masteropleiding Theologie en (daarna) het predikantschap;
2. Oriëntatie op de beroepspraktijk – verken mogelijkheden voor het toevoegen van korte oriëntaties op de beroepspraktijken van theologen en de expliciete integratie van andere vormen van leren in samenwerking met de (diverse mogelijkheden in de) beroepspraktijk;
3. Curriculum - reflecteer op de vraag of alle benodigde onderwerpen voldoende expliciet aanwezig zijn in het programma en voer – indien nodig – aanpassingen door. Neem hierbij in elk geval de volgende aspecten mee: de dialoog met andere wetenschapsgebieden, de studie van andere godsdiensten, (handelings)ethiek en ‘*lived religion*’.
4. Relatieve leren en begeleiding – doordenk de risico’s van ‘relatieve leren’ verder naar aanleiding van de ervaring met de eerste cohorten van de nieuwe bacheloropleiding. Ontwikkel daarnaast speciaal beleid dat zich richt op de valkuilen van begeleiding op existentiële thema’s en het omgaan met diversiteit in levensbeschouwelijke achtergronden van studenten.
5. Huisvesting - monitor instroomcijfers en blijf actief reflecteren op de vraag of de huisvesting en de daar aanwezige beschikbare materiële voorzieningen hierbij aansluiten.

6 Hoe gaat het verder?

De NVAO neemt een accreditatiebesluit nieuwe opleiding op basis van het volledige adviesrapport van het panel. Dit besluit heeft een geldigheidsduur van zes jaar. Voor een accreditatiebesluit onder voorwaarden gelden andere bepalingen. Na accreditatie valt de nieuwe opleiding onder de gewone accreditatieprocedure voor bestaande opleidingen. De NVAO publiceert het besluit samen met het volledige rapport en deze beknopte versie ervan op haar website.²

Het interne systeem van kwaliteitszorg van de universiteit of hogeschool voorziet in passende vervolgcacties die verzekeren dat de instelling de eigen visie op goed onderwijs realiseert. Een belangrijke bijdrage leveren de onderwijsvisitaties van opleidingen en diverse tussentijdse 'peer reviews'. Bij de volgende visitatie zal de opleiding terugkoppelen over wat zij met de aanbevelingen van het panel heeft gedaan. Deze verbeteracties krijgen ook een plek in het volgende adviesrapport. Meer informatie over de PThU is te vinden op de website van de instelling.³

7 Summary

The outcome of the initial accreditation of the academic bachelor programme Theology of the 'Protestantse Theologische Universiteit' is positive. The Accreditation Organisation of the Netherlands and Flanders (NVAO) organised a peer review and convened a panel of experts visiting the institution in Utrecht on 7 January 2025. The panel concludes that the programme meets the standards of the extended NVAO framework for initial accreditation.

The panel establishes that the programme has carefully related itself to already existing (inter)national bachelor programmes in theology and the needs of the professional field (especially the church). The result is an academically oriented program with a distinctive profile that includes multidisciplinary, a focus on 'great books' and 'great practices' and explicit attention for the personal development of students. The intended learning outcomes are appropriate to this profile, well-designed and of the right level. The programme prepares not only for a master's degree in theology and then pastorship, but also for other master programmes and professions. The panel recommends making these other options more concrete.

The panel concludes that the curriculum content enables students to achieve the intended learning outcomes. Both academic skills and vocational skills are sufficiently embedded in the programme. The panel praises the attention in the curriculum to media, and to the relationship between art, culture, literature and religion. It recommends examining the possibility of integrating shorts orientations to professional practices of theologians in the curriculum. The student-driven nature of the curriculum is a strong point. Admission requirements, study guidance and information provision are adequate. The panel recommends developing special policies that address the pitfalls of counselling on existential topics.

The programme has sufficient and well qualified teachers. It is embedded within a robust system of quality assurance at the institutional and program level. The assessment system is well designed. The examination board functions properly. PThU is preparing to move to a newly renovated building on the Jansdam in Utrecht. This building (including library and digital facilities) will be ready for teaching before the start of the first cohort. As of August 2024, PThU also rents the Janskerk, which has yet to be renovated. In the view of the panel, the Jansdam and Janskerk locations together will provide an excellent base for the programme, with the appropriate facilities. The renovation of the Janskerk will not be complete when the new undergraduate programme. The PThU program has convinced the panel that it is sufficiently capable of providing adequate facilities for the first cohorts of students even then.

² <https://www.nvao.net.nl/besluiten>

³ <https://www.pthu.nl/>

Further information about NVAO and the quality assurance system in the Netherlands can be found on www.nvao.net. For more information on Protestantse Theologische Universiteit see the university's website.⁴

⁴ <https://www.pthu.nl/en/>

Het beknopte adviesrapport is tot stand gekomen in opdracht van de
NVAO met het oog op de beperkte toetsing van de nieuwe opleiding
B Theologie van de
Protestantse Theologische Universiteit

Aanvraagnummer: AV-2720

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
Accreditation Organisation of the Netherlands and Flanders

Parkstraat 83 • 2514 JG Den Haag
P.O. Box 85498 • 2508 CD The Hague
The Netherlands

T +31 (0)70 312 23 00
E info@nvao.net
www.nvao.net